

skrifvits, eller då eller sedermera inom kommunen blifvit egare till fastighet och enligt 10 § är berättigad att vid allmän rådstuga deltaga i öfverläggningar och beslut, i den redan befintliga röstlängden uppföras till det röstetal, som svarar emot honom efter gällande grunder åliggande allmän bevilning enligt Art. II Bevillningsstadgan för fast egendom eller komst af kapital eller arbete.

Stockholm den 27 Januari 1879.

G. Lagerstråle.

N:o 10.

Af Herr von Koch: *Om ändringar i gällande förordning angående bränvinsförsäljning.*

Jag föreslår vördsamt, det Riksdagen, i sammanhang med bestämmandet, vid detta riksmöte, af produktionsskatten och tullen på bränvin och såsom vilkor för all förhöjning i dessa skatter, måtte besluta:

a) att, i stället för nuvarande minuterings- och utskänkningsavgifter för spritdrycker, skall utgå en, för *kommunala behof afsedd*, särskild afgift, under namn af *förbrukningsavgift*, med 40 öre för hvarje kanna af normal styrka, som förbrukas inom landet, *från den dag beslutet trädt i kraft*, dock med bibehållande af det i § 26 mom. 3 af nu gällande tillverkningslag medgifna afdrag;

b) att nämnda förbrukningsavgift *dels* upptages allt framgent, i sammanhang med tillverkningsavgiften, på allt *efter* nämnda dag inom landet produceradt bränvin, *dels* i den ordning, som uti mom. c) bestämmes,

för en gång uttages förr än försäljning får ske af det bränvin, hvarför dylik afgift eller motsvarande högre tullavgift icke blifvit erlagd;

c) att, från och med den dag detta beslut af Kongl. Maj:t förklaras skola träda i kraft, intet derförinnan tillverkad eller förtulladt bränvin, vid äfventyr af böter och att varan är förbruten, må, genom utminuterung eller utskänkning, försäljas inom landet förr än försäljaren, på sätt Kongl. Maj:t i nåder bestämmer, visat att ett berörda förbrukningsavgift motsvarande belopp derför blifvit vederbörligen erlagdt;

d) att utaf förbrukningsavgifterna, sedan med afseende å deras belopp, vid jemförelse med tillverkningsavgifterna, proportionerligt afdrag för uppbörden skett, bildas en *särskild fond*, som utan sammanblandning med statsmedel tills vidare förvaltas af den myndighet Kongl. Maj:t bestämmer

e) samt att berörda förbrukningsavgifter fördelas:

antingen

efter folkmängden, beräknad i fullt hundratal det år sista allmänna folkräkning skett, emellan rikets särskilda landstingsområden och så, att sedan landsting och hushållningssällskap hvardera, der så nu sker, fått $\frac{1}{5}$, återstoden skiftas efter folkmängden emellan alla områdets lands- och stadskommuner, att användas främst till *säkerhetspolis, folk- och slöjdskolor*;

eller

så att, derest vid dylik fördelning, det befinnes, att landsting, hushållningssällskap, eller kommun skulle *erhålla mindre* än hvad det eller den visar sig under åren 1867—76 i medeltal utaf *avgifter* för utminuterung och utskänkning lagligen hafva åtnjutit, *först* ett emot minskningen *för dem alla* svarande belopp afdrages, för att under vissa (10 à 15) år såsom ersättning för dylik minskning utgå, samt återstoden derefter på ofvannämnda sätt utskiftas;

eller

så, som Riksdagen, efter annat af Bevillnings-Utskottet uppgifvet förslag, pröfvar lämpligt.

I sammanhang härmed hemställer jag jemväl, det Riksdagen hos Kongl. Maj:t i underdåninghet anhåller:

a) att Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta ett, efter föregående utredning, upprättadt förslag till ersättningar åt kommuner, landsting och hushållningssällskap för de inkomster, som hittills på grund af stadgandena i § 24 af gällande försäljningslag dem tillkommit; samt

b) att Kongl. Maj:t täcktes utfärda ny lag för försäljning af bränvin och alla andra spirituösa drycker, hvilka innehålla öfver 00 procent alkohol, och att dervid jemväl nedanstående §§, eller de dem i den nya lagen motsvarande §§, må erhålla annan, här, genom kursivering be- tecknad, ny lydelse, nemligen:

§ 14.

Vill någon väcka fråga att annan utskänkning, än den som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom fram- ställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år då försäljning skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst ett år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvar- inom det må ske — — — — — utlåtande i ämnet; dervid minst $\frac{2}{3}$ af de afgifna rösterna erfordras för att kommunalstämman skall anses hafva tillstyrkt bifall till utskänkningen. I annat fall förfalle frågan.

Har kommunalstämma med ofvan bestämda röstöfvervigt tillstyrkt bifall, sände inom 3 veckor — — — — — Befallningshafvande att deri efter hörande af kommunalstämmor i angränsande kommuner sitt beslut — — — — — till känna.

§ 25.

Å landet vare minuthandel med eller utskänkning af bränvin på eller inom $\frac{1}{8}$ mil från ställe:

a) der auktion, marknad, torgdag eller mönstring med bevarings- manskap hålles eller der menighet för kronoskjuts eller skallgång samlad är, alldeles förbjuden; samt

b) der annan möstring, uppbördsstämma, mantalsskrifning, ting eller annan till folksamling föranledande förrättning hålles, icke tillåten annorlunda än vid måltid åt spisande gäster.

c) Ej må någon — — — — — att dermed köpslaga.

§ 28.

Under — — — — — utlemnas.

All utskänkning af bränvin skall under sön- och helgedag, från kl. 6 om aftonen föregående söckendag, vara alldeles förbjuden, derest icke, efter vederbörande kommunalstämmas eller stadsfullmäktiges tillstyrkande, Konungens Befallningshafvande, på grund af särskilda omständigheter, meddelat undantag, hvilket dock icke för hvarje gång får utsträckas till öfver 6 månaders tid.

Ny §.

Bolag för öfvertagande af minuthandel eller utskänkning inom stad eller kommun må äfven upprättas, men endast för sedlighetsens och allmänna ordningens befordrande. All bolagets vinst å rörelsen skall redovisas för och aflemnas till kronans uppbördsman eller bränvinskontrollör för att till fonden för förbrukningsafgifter (statsverket?) ingå.

Motiv.

Hufvudsyftet med mina förslag är hejdande af dryckenskapslasten. Medlen vill jag söka under sådana villkor:

att rubbad likhet inför lagen emellan rik och fattig, stad och land, så snart ske kan, må återställas;

att tillverkningsskatten, nu afsedd för statsbehof, icke må sammanblandas med försäljningsafgifterna, hittills enligt min tanke rätteligen afsedda och nu äfven på landet väl behöfliga för kommunala behof; ehuru jag för nödig kontroll öfver sistnämnda afgifters behöriga och jemna utgående, samt för enkelhet, jemte besparing vid uppbörden, anser denna böra ske samtidigt med den för tillverkningsskatten;

att ingen annan skatteförhöjning genom mitt förslag sker än den, väl obestriddigen högst rättvisa, hvarigenom hela bränvinsskatten blir lika stor för alla förbrukare, husbonden får betala lika med tjenaren, den mera bemedlade lika med den mindre bemedlade, men icke, såsom nu, de, hvilka vanligen ensamt besluta om minuterings- och utskänkningsafgiftens användande och genom densamma få sina egna skatter minskade, d. v. s. kommunernas röstegande medlemmar, mestadels undgå utgifter, dem de öfriga äro underkastade, och detta oakadt, inom mången kommun, dessa afgifter torde utgöra kommunens största inkomst;

att derjemte, och detta torde i sedligt afseende vara vigtigast af allt, nu under ett år, t. ex. 1876, då förbrukningen troligen öfversteg 20 millioner kannor, omkring $\frac{2}{3}$ af försäljningsafgifterna eller $5\frac{1}{3}$ millioner kronor, kunnat undandragas dem de rätteligen bort tillkomma, hushåll-

ningssällskapen, landstingen och kommunerna, och väsentligen utgöra höga *premier* för *krögare* och *lönkrögare*, samt, än värre, derjemte synas hafva varit oemotståndliga *frestelsemedel* för i öfrigt oförvitliga personer, vissa i den samhällsställning att de städse bort gifva föredömen af laglydnad och oegennyttia, att i stället medverka, genom att blunda, tiga eller t. o. m. deltaga uti de mångfaldiga tillställningar, hvarmedelst berörda *undandraganden från rättsinnehafvare* blifvit främjade;

samt att, i möjligaste måtto, vid *öfvergången till ett nytt beskattningssätt*, förekomma befarade olägenheter genom stora förluster eller vinster för enskilde spekulanter, som, efter hvad man här fått höra, redan äro verksamma för att undandraga sig förbådad tullförhöjning.

För öfrigt vidhåller jag i hufvudsak de åsikter, som föranledt mina yrkanden vid sju föregående riksmöten. Derunder och genom det komitéarbete, hvilket nu tryckes och inom några dagar torde vara i våra händer, är ämnet så fullständigt utredt, att alla nödiga upplysningar förefinnas för att oförtöfvadt fatta *beslut* i den rigtning jag har vågat föreslå. Det säges att alla 9 ledamöterna i komitén äro ense om att uttaga försäljningsafgiften samtidigt med tillverkningsskatten. Detta är det viktigaste. Den kunnigaste mannen i ämnet är ordförande i Bevillnings-Utskottet. Den betänklighet han hyst mot att företaga en reform, som han bättre än någon annan förordat, eller att den icke borde ske annat än i samband med höjning af produktionsskatten, kommer förmodligen nu att undanrödjas. Derfor har jag *nu* åter i dag uppträdt med hopp om framgång hos Bevillnings-Utskottet, till hvilket jag anhåller om remiss af motionen.

Stockholm i Januari 1879.

N. S. von Koch.